Ч. 217 Четвер 28 Вересня (10 жовтня) 1895. Рік V.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Конференция німецкої ліберальної лївиці.

Про конференцию клюбу сполученої німецкої лївиці, яка — як ми коротко доносили — відбула ся дня 7 жовтня, оголошують віденьскі часописи такий комунїкат:

„Члени клюбу сполученої німецкої лївиці зібрали ся вчера численно в наслїдок запросин предсїдателя клюбу. Предсїдатель ґр. Кинбурґ повитав їх і заявив, що причиною скликаня клюбу перед початком засїдань Ради державної єсть розвиток полїтичного положеня, особливо задля того, що новий кабінет обіймив урядоване. В такій хвили уважає предсїдатель за свій обовязок дати кождому з членів клюбу можність висказати в крузї приятелів полїтичних свої погляди на полїтичну ситуацию і на становище, яке его сторонництво має займити в найблизшім часї. Предсїдатель клюбу бажає вже тепер війти в порозуміне з членами і впевнити ся що-до згоди членів сторонництва з его поглядами.

Відтак представив предсїдатель подрібно полїтичні подиї від хвилї замкненя сесиї ради державної. Порушує справу зложеня мандатів деякими членами сторонництва і зазначує, що противники надали тому фактови значінє, що цїлком не відповідає дїйстному положеню.

Бесїдник обговорював також віденьскі вибори до ради міскої. Їх вислїд се безсумнївна побіда клерикальної і антисемітскої струї. Сю користь осягнули реакцийні елементи на жаль при помочи віденьскої партиї народно-німецкої. Однако сей так сумний вислїд віденьских виборів до ради міскої, не повинен відбирати сторонництву відваги, як також численні ненавистні, часто негідні зачіпки, вимірені против сторонництва. Партия лїберально-німецка в Палатї і поза нею мусить радше обставати непохитно при идеї німецкій і поступі, а тим ревнійше і з більшим пожертвованєм боронити великих засад, котрі суть жизненими услівями для Німців в Австриї.

В інтересї Німців в Австриї як також і в інтересї держави, має німецка лївиця, представляюча найважнїйший в Австриї союз людий вільнодумно-німецких пересьвідчень, за головну задачу виступати з цїлою рішучостию за удержанєм і скріпленєм німецкого духа в населеню, за великими принципами сучасного поступу на поли культури, за вільною школою і за духовим та економічним поступом народу у всїх напрямах.

Хоч число неприятелїв більшів, має сполучена німецка лївиця обовязок рішучо і безоглядно відпирати всякий замах против народних, вольнодумних і культурних інтересів австрийских Німців, як вменеше всяке підкопуванє основними законами запорученої рівности всїх горожан держави супротив права. Непохитно і з цїлим посьвяченєм буде партия боронити своїх народних, правно державних і вольнодумних принципів. Під ніяким услівєм не замикає ся она перед великим духовим рухом теперішности, перед вимогами часу. Як вже кілька разів партия заявляла, буде она рішучо працювати над розширенєм полїтичного права виборчого на вилучені від того права верстви народу і то вільна від малодушного стереженя одностороннного становища партиї, але також буде дбати о ненарушимість оправданих інтересів дотеперішних виборчих кляс. Як доси так і дальше буде она вступати ся за відповідними духови часу реформами социяльно-полїтичними. Як доси буде она мати совістно на увазї при кождій нагоді скріпленє і добро міщанина і селянина, промислової і рільної працї, а буде строго оминати, щоби не даючими ся осягнути обіцянками не викликувати марних надїй в тих під взглядом суспільним так важних верствах суспільности. Було би пожадане, щоби партия в своїх змаганях найшла підпору також з инших сторін Палати. Але найлїпшу запоруку для осягненя своїх цїлий бачить она у власній силї, в цїлковитій єдности і в можливо найбільшій спосібности партиї. Всяка проба розбитя сполученої німецкої лївицї мусить бути відперта.

Нове правительство повстало без співучасти сторонниців посольскої палати, отже також без впливу сполученої німецкої лївиці. Лївиця має повну свободу дїланя і длятого може розсуджувати зарядженя правительства без всяких упереджень. Своє поступованє супротив правительства примінить она до становища міністерства супротив народних і полїтичних ідеалів, котрих сполучена лївиця боронить, т. є. примінить їх лише до дїл правительства.

По тих внесенях і бесїдї предсїдателя відбула ся жива дискусия, в котрій брало участь богато членів численних зборів, а притім деякі бесїдники представляли настрій, який панує серед їх виборців. По замкненій дискусиї, клюб в голосованю однодушно згодив ся на погляди предсїдателя і на тім замкнено засїданє“.

З того комунїкату виходило би, що німецка лївиця стоїть так само сильно як і давнїйше та що не боїть ся розбитя. Тимчасом деякі познаки вказують на цїлком щось иншого. І так вже сама конференция була сьвідоцтвом безсильности партиї, бо на звиж 100

---

9)

Набір пальмового олїю.

(З польского. — Гайоти).

(Дальше).

— Приходжу просити вас о підписанє менї паперу на мій набір — промовив Мр. Давид Іджерлї.

— Пречиста Дїво Mapиє! — крикнув дон Бернардо. — І де тут сховати ся від людий! Чоловікови навіть джиґа [1]) не дають спокійно виймити. Ой! ой! — зверещав, ударивши порожною склянкою малого мурина в похилену голову, котрий тоненьким, як шпилька заостреним патичком довбав в его пальци. — Ти дика звірино! ти ослїп? Довбаєш і довбаєш вже цїлу годину. Ти менї цїлий палець поколов, непотрібе!

— Сідайте, Мр. Іджерлї, — говорив дальше, вказуючи „брудному Давидкови“ крісло, одним з тих своїх замашистих рухів, котрі близше як на два метри сусїдство з его особою робило не конче приємним. — Сідайте. Бігме, той туман зробить ще з мене калїку.... Лише ти менї его не вийми порядно, ти чорна малпо! — додав, грозячи кулаком дрожачому хлопцеви — а побачиш, що не дорахуєш ся своїх костий! То не жарти! то, панове, грозить закаженєм крови. Ох, бідний я чоловік!

— Не гризи ся так дуже дон Бернардо — вмішав ся нотар. — Джиґи, правда, велика язва, але як їх завчасу виймити....

— Отсе ще! — обурив ся дон Бернардо. — Ви мене будете учити о джиґах!... Чоловіче, на цїлім острові нема в тім взглядї більшої поваги як я. Ті прокляті комашиска нікого так не чіпають ся, як мене! Царице небесна! як би у мене був час, то написав би о них моноґрафію. Ой, до чорта! отто менї доїхав. Ну що, маєш его вже?

— Нї, пане, ще нема — воркнув хлопець.

— А бодай ти здох! Кажу вам, Мр. Іджерлї, що минувшого року виймили менї джиґа величини фасолї. Аби я так здоров, що не брешу. Маю его в спіритусї. То був джиґ з родичами і потомками. Поганець вигодував моїм тїлом дїда, бабку і цїлу свою родину. Три тиждні не міг я на ногу ступити. А вже бачу, що й тепер заносить ся на щось такого. Ну що, кінчи-ж вже раз, ти африканьска звірино?

— Вже, пане, ось о! — відповів хлопець, підносячи з гордостию заткненого на кінци патичка поганого галапаса.

— Покажи!

Дон Бернардо, не турбуючи ся цїлком, чи ті оглядини будуть приємні для прочих товаришів, взяв патичок в два пальцї і витягнув его на довжину рамени, підсуваючи руку майже під сам ніс Давида Іджерлї, котрий скоро відсунув ся.

— Гм, гм! — воркотів приємний Іспанець. — Ушкоджений! Бігми, ушкоджений. Буду мати знов празник. Ти, Пекаро! — крикнув на муринка. — Бігай живо по нафту, чуєш?

Хлопець зірвав ся і вилетів як стріла.

Давид Іджерлї помимо достаточного холоду в комнатї прів що раз більше, мучений нетерпеливостию.

— Надїємо ся цїлком певно на завтра парохода — почав. Нема часу до страченя. Може будете ласкаві....

— Що? що? — перервав дон Бернардо. — Чи бачив хто таку влїзливість. Мр. Іджерлї, чоловіче! почекай! То не моє бюро. Чи гадаєш, що буду босо бігати по виказки? Отто! Хиба, що мене понесеш як сьвятий Христофор богомольців, але кажу тобі наперед, що хоч я не Дитя Ісус, то перевернеш ся під моїм тягаром.

Розсьміяв ся голосно і налив собі нову склянку пива.

— Маю виказ готовий при собі — відпо-

[1]) Джиґ, маленький галапас, що дістав ся до західної Африки перед недавним часом з Бразилїї і дуже розмножив ся. Він вгризає ся переважно в пальцї від ніг і там окружає ся міхурцем та складає там яйця. Єсли его вийме ся за пізно або незручно, то тїло ятрить ся так, що часом наступає закаженє крови і треба утинати ногу.

запрошених явило ся на ній всего щось около 30 осіб, а по виборчій поражці у Відни, починають ліберали тратити мандати і на провінциї. Именно як доносять телеґрами, при доповняючім виборі посла до ради державної з округа Целовацкого в Каринтиї перепав кандидат лібералів Пош против німецко-национального кандидата Доберінґа, котрого вибрано послом.

Перегляд політичний.

Віденьскі часописи подають обширні телеґрафічні справоздання з овацый пращальних устроєних в честь Є. Е. ґр. Казим. Баденього і підносять з притиском, що Є. Е. п. Президент Міністрів у відповіди на промову дра Горовіца именем жидівскої віроісповідної громади виголошену, зазначив, що в часї свого урядованя трактував все рівномірно інтереси жидів і що они відповідним поступованем причинили ся до того, що в нашім краю не повстала така віроісповідна ненависть, як в иньших провінциях Монархиї. Віденьскі часописи виводять з того некористні вигляди для що раз більше обгортаючого Відень антисемітизму.

Французам на Мадаґаскарі починає ся ліпше поводити і після послїдних донесень команданта виправи ґенерала Дішезн з дня 25 вересня, надїяно ся в Парижи, що вже дня 30 вересня займуть французкі войска столицю Мадаґаскару Тананаріво. Після донесень англійских часописий, видала королева Мадаґаскару відозву до народу, в котрій закидає армії трусливість і заявляє, що не опустить міста. Чужинці не можуть опустити міста, бо правительство не позваляє їм замовити двиґарів, а доріг возових на Мадаґаскарі нема. Тимчасом Французи посувають ся дальше і як доносить з Тананаріво до Льондона, були они дня 23 вересня віддалені від столиці о 8 миль. Дня 25 вересня займили послїдну позицию Говасів перед столицею в Бабай. Говаси утїкли і спалили за собою всї села, а їх команданти розбігли ся на всі сторони, зі страху, щоби їх населене Тананаріва не поубивало. Всї племена, примушені Говасами до походу против Французів, опустили їх і повернули до своїх осель. В Парижи ждуть дуже нетерпеливо на вість о занятю Тананаріва.

Новинки

Львів дня 9 жовтня 1895.

— **Именованя.** Є. В. Цїсар именував радника висшого суду краєвого у Львові Пил. Воронецкого старшим прокуратором Державним при висшім суді краєвім у Львові. — Ц. к. Міністерство торговлї именувало окінченого слухателя медецини Йос. Крижановского, дальше окінчених учеників середних шкіл Андр. Горецкого, Ів. Гошовского, Сав. Шенкирика, Ів. Карчмарчика, Здисл. Бучаневича, Влас. Павловича, Еман. Червонку, Йос. Пйотровского, Ів. Чарника, Стан. Голосиньского, Фр. Цирковича, Володим. Гнатишака, Володим. Старецкого, Йос. Мариньского, Мих. Кебузиньского, Ів. Майковского, Володим. Майковского, Ів. Хая, Жиґм. Міончиньского, Герца Париля, Стан. Сташевского, Лук. Буяка, Брон Білецкого, Як. Біляра і Стан. Талента, а в кінци експедиторів почтових Меч. Криштофорского і Едв. Лебедовича почтовими практикантами.

— **Перенесеня.** П. Міністер внутрішних справ переніс ц. к. радників Намістництва і старостів: Юл. Прокопчица з Заліщик до Станіслава, а Льва Куриковского з Велички до Бялої, призначив ц. к. старостів: Фр. Сїленкого до Лиманової, Волод. Ярошa до Ропчиць, Фр. Шаловского до Лїська, Ант. Вибрановского до Чорткова і поручив управу староств секретарям Намістництва: Болесл. Студиньскому в Заліщиках, Болесл. Щербиньскому в Величцї, Юл. Цулявфови в Сянтинї і Йос. Бродницкому в Збаражи.

— **„Львівский Боян“** зачинає в пятницю дня 11 н. ст. жовтня вправи хору мішаного, котрі будуть відбуватись в комнатах „Рускої Бесїди“ під проводом композитора і дириґента проф. О. Нижанковского. Виділ взиває сим всїх своїх дотеперішних членів зібратись в пятницю точно і в комплетї, а рівночасно запрошує і других співолюбних земляків зголошуватись в повисшій порі в члени „Львівского Бояна“. — Від виділу тов. *„Львівский Боян“.*

— **Холєра.** В Острові, тернопільского повіта, виздоровіла дня 7 с. м. з холєри одна особа, остає в лїченю одна особа. — В Варваринцях, теребовельского повіта, занедужала одна особа, а в Струсов' того-ж повіта лишив ся один недужий в лїченю.

— **Віденьский університет** числив в послїднім півроцї 5459 слухателїв, з котрих було 4072 звичайних і 1386 надзвичайних. Після виділів було теольоґів 176, правників 2436, медиків 2213, фільософів 579 і 55 фармацевтів. З Галичини було: 4 богослови, 176 правників, 198 медиків, 45 фільософів і 4 фармацевти. З Буковини було 27 правників, 65 медиків, 4 фільософів. Русинів було 55. З заграницї найбільше слухателїв дала Росия, бо 105, відтак Америка 67, Болгария 29, Туреччина 11; з Босни було 17 слухателїв.

— **Похорони Пастера** відбули ся в Парижи минувшої суботи. Похід вирушив о год. 10-тій з інституту француского до катедри нотрдамскої. На чолї походу машерувало войско під проводом ґен. Сосієра. Відтак везено і несено безлїч вінців, між котрими звертав увагу вінець з темносиних грозд виноградних, надісланий родиною місцевостию Пастера. За домовиною ішла родина, міністри, депутациї. Похід прибув в полудне до катедри Нотр-Дам. Там ждали президент републики Фор, члени тіла дипльоматичного, князь грецкий Николай, вел. кн. Константин, кн. Лобанов і инші достойники. Архієпископ парискии поблагословив домовину, котру відтак уставлено на високім катафальку па площи нотрдамскій. Міністер просьвіти Поанкаре виголосив півгодинну мову, в котрій вислaвив честноти Пастера і его добутки для науки, пригадуючи славний висказ покійника: „Щасливий хто має свій ідеал і поступає в ті слїди“. Промови вислухав президент Фор стоячи в окруженю обох князів і дипльоматів. По промові передефілювали войска і корпорациї перед домовиною, а відтак зложено єї провізорично до гробниць катедри нотрдамскої.

— **Блискавичний поїзд з Відня до Чернівців.** Коли свого часу при введеню блискавичного поїзду з Відня до Львова, бук. виділ краєвий удав ся до ґенеральної дирекциї з просьбою, щоби той поїзд їхав аж до Чернівцїв, або щоби найменше було заведене відповідне сполучене з ним, Ґенеральна дирекция відповіла тоді, що плян їзди вже війшов в житє, отже не можна увзглядити того жаданя. Тепер, коли має війти в житє новий зимовий плян їзди, подав маґістрат міста Чернівцїв подане з тим самим жаданем, і сего разу есть вже надія на успішне полагоджене его.

— **Против збіжевих спекуляций.** Новий Міністер рільництва ґр. Ледебур заповів у промові до підвладних урядників, що буде дальше проводити акцию ґр. Фалькенгайна, бувшого міністра рільництва. Головним стараньем его буде переправадити проектовану орґанізацию рільників, однак з тим додатком, що та орґанізация має обіймити не лише дрібних рільників, але також властителїв великих посїлостий, бо міністер рільництва має боронити зарівно інтереси властителїв дріб-

---

вів Англичанин, котрому і не в голові було веселити ся з дон Бернардом. — Ось тут є!

— А! а! То що иньшого. Добре! добре! Зараз. Нехай же перше хлопець принесе нафту. То насамперед. Я калїкою для сто бочок набору не буду. Нї, то не можна видержати. Анї хвилї спочинку. Завтра беру сьвідоцтво від лїкаря і їду зараз першим пароходом.

Від хвилї як увійшов англійский аґент, сидячий під вікном — відвернений плечима від прочого товариства — дон Естебан, перестав писати і з головою похиленою, з лицем нагле поблїдлим, немов цїлий в стовп перемінив ся.

Перо, котре держав над папером, сильно дрожало, а величавий опаль на пятім пальци его руки, здавало ся моргав своїм блискучим оком.

Аж коли малий мурин вбіг дубонячи босими ногами з малою закопченою лямпкою, секретар судиї очуняв, потер незначно лївою рукою чоло і заняв ся дальше перерваним писанєм.

Тимчасом дон Бернардо умачав свій величезний палець в лямпцї, спустив по нім каплю нафти на свою загрожену ногу, котру, щоби лїпше удала ся операция, задер аж під бороду, посипав на то трохи попелу з циґара, а відтак обтерши пальці о штани, сягнув ними найспокійнїйше до мисочки по салату і випив до дна склянку, між тим як хлопець натягав ему на ногу брудну панчоху.

Мр. Давид Іджерлї встав.

— Ось виказ — сказав рішучо, кладучи перед ревним урядником поленїований аркуш паперу.

Дон Бернардо взяв его в обі руки, оглянув уважно, як би тоту річ перший раз в житю видів і муркотячи став читати друкований заголовок:

— Товар, куди висилає ся, скількість і т. д.

— Добре — сказав голосно.

І нагле звертаючи ся до судиї, крикнув цїлком иншим тоном:

— До чорта! Дон Вінченте! я забув тобі сказати. Твоя давнїйша знакома Терезіта, зробула великий скандал свому теперішному приятелеви Родріґезови....

Не лише судия, але і неповорушний нотар оживили ся на згадку о Терезїтї і о скандали. Оба присунули ся з кріслами до дон Бернарда, забуваючи на небезпечність, яка їм могла грозити.

— Що такого, що? Нїчого не знаємо.

— Сподїваю ся.... Новинка, сьвіженька, ще горяча.... Маю єї майже з найпершого жерела, бо від моєї господинї Ізабелї Валькарчель, тітки Терезїти. Отже тота щебетуха цїлком завоювала нашого приятеля Родріґеза, хоч на сьвяту Паолю і єї відразу до купели; гадаю, що так само нїколи не миє ся, як тота побожна невіста. Але, що Родріґез надїяв ся стати вітцем, то незвичайно гордив ся... Як знаєте, дім їй вибудував... ну, одним словом, сказав передне на двох лапках. Боже! яке то було зухвальне. Нехай мене обідрують живцем зі шкіри, як сьвятого Еразма, коли ему раз в моїй присутности не дала в карк. Тимчасом вчера... ну, я гадав що умру зі сьміху, коли менї то Ізабеля оповідала... подумайте, родить ся потомок, але чорний, чорнїсенький як зерно перцю.... Зрозумієте-ж положене нашого приятеля! На звізду сьвятого Домінїка! той вже рішучо що иншого повинен на чолї носити... О! Родріґез!

Дон Бернардо кивнув ся в зад крісла з великої утїхи, аж тростина захропотала; оба пани завторували ему сьміхом.

— Варта ему їти пожелати щастя! — сказав судия їдко.

— Бгми, чоловіче, то добра гадка! — засьміяв ся дон Бернардо, бючи ся руками по ногах.

Давид Іджерлї добув другої хустки до носа. З першої лишив ся уже лише малий, мокрий, сїрий клубок.

— Ось перо! — сказав, подаючи ему замочену в атраментї сталївку.

— Сьвятий Аґатоне, що носив цїле житє камінь в устах! — крикнув жалібно дон Бернардо. — Чи був на сьвітї такий переслїдуваний чоловік як я? Навіть відсапнути менї не дадуть.... Мр. Іджерлї, чоловіче! Подумай, що я не маю нїякого обовязку служити тобі в тій хвили... То не моя канцелярия, кажу тобі ще раз.... Нападає на мене як покуса сьвятого Антония.... Тай коби ви були до них хоч подібні.... Добре! добре! Нехай і так буде. Де ж той папір?

— Лежить перед вами.

— А прзда.... слїпну, як сьвята Цецилія... Побачимо.... „Товар“ і т. д. Але я дивую ся, що вас так нинї припекло? Анґлійські пароходи звичайно опізнюють ся. Лише наша „Заатлянтийска компанія“ має точну обслугу. Але впрочім менї нїчо до того. Що-ж ви висилаєте? Какао?

— Нї — пальмовий олїй. Я виказ вже дома виповнив. Лише підписати....

них як і великих посїлостий. Дальше сказав ґр. Ледебур: „Повинно бути нашою першою цїлию, постепенно увільнити нашого рільника від страшного утиску збіжевої спекуляциї, супротив котрої на нїчо не здасть ся пильність і інтелїґенция; спекуляция шкодить зарівно продуцентам і консументам і нищить вже від давна державний добробит. Коли-б удало ся осягнути ту цїль, був би то мирний крок до добровільного розвязаня социяльної справи, котра потрясає сегодня цїлим сьвітом“.

— Нещастні пригоди. Сими днями попарила ся нафтою з неосторожности 60-лїтна Христина Мацюльска при ул. сьв. Павла у Львові. — В Тернополи в наслїдок вибуху нафтової лямпи попарила ся 15-лїтна Естера Аксельрад, дочка учителя так небезпечно, що майже нема надії удержати еї при житю.

— Попарене нафтою. У боднарки Юлїї Зенткевичевої, замешкалої при ул. Фірманьскій у Львові, перебувала Мария Тартало з сином Станиславом. Від довшого часу Зенткевичева, з причини незгоди з Тарталою, відгрожувала ся, що пімстить ся на вій; вкінци в понедїлок вечером довершила своєї погрози, виглядївши собі жертву в сини Тартали. Іменно в хвили, коли Станислав держачи запалену нафтову лямпу переходив попри Зенткевичеву, вдарила она его нагле так сильно патиком по руцї, що хлопець упустив лямпу, а одїж злита нафтою почала горіти. Мимо помочи домівників хлопець дуже попарив ся і мусїли его відвезти до шпиталя, а Зенткевичеву потягнено до одвічальности.

— Самоубийство. Передвчера о 6-ій годинї рано найдено під Високим Замком у Львові, по сторонї ставу Киселькн трупа 25 лїтного надстражника скарбового Івана Мана з простріленою головою. З власноручного письма самоубийника найденого при нїм, виходить, що Ман застрілив ся з причини неудачи при іспитї. В ночи мусїв якийсь злодїй найти трупа і ограбив его, бо не найдено револьвера, котрим застрілив ся, а в дїрці его камізельки побачено кусник чорного нитяного ланцушка, що наводить на здогад, що злодїй украв годинник разом з рештою перерваного ланцушка.

— Самоубийство учительки. Учителька в Вікнї на Буковинї, Берта Ґелер повісила ся дня 2 с. м. задля невилїчимої недуги. На другий день знайдено еї неживу; на столї лишила она три листи: один до батька, один до приятельки, а один до якогось учителя.

— Зелїзнича катастрофа. Між стациями Вавр і Оґінїє в Бельґії наїхали на себе два поїзди. Наслїдки були страшні. Доси начислено 27 убитих, а 115 покалїчених, з котрих многим грозить смерть. Причиною катастрофи була недостача служби при поїздї, котра в недїлю порозходила ся за відпустками.

— Фальшівники гроший. Берлиньска полїция добрий мала нюх, заряджуючи нічну ревізию в однім склепі при Стрелїценштрассе. Вивіска над склепом говорила: „Ґальванїчний інститут. Тайне виготовлюване винаходів“. Війшовши до склепу, в котрім за дня панувала гробова тишина, а в ночи було повно гуку і шуму, застала там полїция трох мужчин, занятих вибиванем фальшивих гроший. Кухня була перероблена на кузню, а в комнатї від улици були уставлені прилади до вибиваня гроший. Очевидно, що фальшівників зараз арештовано, а їх проводиря, що їздив заедно до Гамбурґа і там вимінював підроблені гроші, прихоплено в дорозї.

— Гармати з паперу. З кождим роком розширює ся уживане паперу в промислї. Американцї зачали виробляти кола ваґонів з паперу, а тепер прийшли до пересьвідченя, що паперова маса може стати ся придатною до виробу гармат. Прасована паперова маса має, як ствержено, більшу пружистість як метаь і не уступає ему що до твердости. Та прикмета спонукала фабрикантів до виробу предметів, котрі мають окрім тревалости посїдати ще твердість і пружистість. Гармати, вироблені послїдними часами в Америцї, мають сталеву трубу, обвинену в грубу паперову масу, котру спрасовано до твердости ґранїту. Вистарчає таку паперову масу оточити кількома мідяними або сталевими обручами, щоби бути певним, що не пукне. Такі гармати будуть також богато лекші до перевозу, як теперішні металеві.

— Померли: У Львові в шпиталю Антін Пшибильский, звістна у Львові брукова личність під назвою „ґенерал“.

Штука, наука і лїтература.

— „Дзвінка“ ч. 19 містить: Продовжене байки Ю. Крашевского „Як хлоп став царем“; пісню з народних уст „Наймит“; — історичну розвідку „Переслїдоване християн (з ілюстрациєю); — стишок Нїщиньского „Розум“; — розвідку „Яка сила в письменстві; — байку „Скарб“; — казку „Два брати“; — оповідане „Підбрехач“ і загадки, ребуси, задачі і пр.

— „Учитель“ ч. 19 містить: Початок розвідки О. Кокуревича „Початкові лекциї науки ґеоґрафії в школї народній“; — розвідку В. Ш. „Мнемотехнїка“; — продовжене статї Ант. Глодзиньского „Огород шкільний“; — початок розвідки Льва Турбацкого „Два напрями в нїмецкій педаґоґії“; — всячину і конкурси.

— „Рускій Амвонъ. Бібліотека проповідей“. Під таким заголовком появив ся перший випуск першого тому сего видавництва під редакциєю сьвящ. Л. Джулиньского з Лапшина п. Бережани. Стор. 48. 8°. Цїна 30 кр.

Господарство, промисл і торговля.

— Стан засївів. Дощі, що перервали довгу посуху в першій половині вересня, дуже корисно вплинули на засїви, а майже нїгде не спинили доґідного збору земних плодів. Однако відтак настала знов посуха, вправдї не така дїймаюча, але котра мимо того викликала в послїдних часах жалоби на недостачу вогкости в земли, внаслїдок чого озимини пізнїйше засїяні поволи сходять. Мимо того стан їх, з малими лише виїмками, можна назвати досить добрим. Але в многих околицях розмножили ся дуже миши і набавляють страху господарів, а то: в белзкім, мостискім, самбірскім і збаражскім повітах та в деяких місцевостях під Дубецком, Нижанковичами і Щирцем. — О ріпаку доносять, що переважно добрий, а лиш виїмково середний. — Пшениця і жито також — о скілько посуха і миши їм не пошкодили — виглядають взагалї не зле, а то само можна сказати о конюшинї посїяній на весну. — Отаву вібрано по більшій части в скількости 8—10 метр. сотнарів з морга. Найменше збирано по 2, 3, 4, 5, найбільше по 15—20 сотн. метричних. — Конюшина на насїнє видала 150 до 200 клґ. З околиць навіщених градом і зливами в початках серпня доносять о видатку 25—75 клґ. Збір бараболь виносить з морґа переважно 60 до 90 сотн. метр. Висші і низші скількости рідко лучають ся. — Здоровлє і виживлене пасучої худоби досить вдоволяюче. Місцями жалують ся на недостаточну скількість паші. — Сегорічну збірку овочів можна зачислити до найлїпших, помимо деяких менше користних виїмків, між иншими там, де виступили в великій силї хрудї.

Телеграми.

Відень 9 жовтня. Wiener Ztg. оголошує Цїсарске письмо скликуюче Раду державну на 22 жовтня. — Вчера пополудни відбула ся під проводом Є. Е. ґр. Баденї'ого рада Мінїстрів, в котрій взяли участь всї члени кабінету.

Софія 9 жовтня. Розійшла ся поголоска, що кабінет в наслїдок непорозумінь, які повстали при обговорюваню справ переходу кн. Бориса на православіє, хоче просити о димісию.

Мадрид 9 жовтня. Правительство висилає 25 нових баталїонів на Кубу. Пора дощева на Кубі скінчила ся і вскорі буде можна зачати воєнний похід на великі розміри.

Льондон 9 жовтня. Наспіла тут вість, що Французи займили Тананаріво дня 27-го вересня.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

— А! правда! Бачу. На сьвятого Василя і его поєдинок з чортом, що діє ся з моїми очима. Отже то бочок — пятнайцять?

Дон Бернардо Олїварез понизив голос і поглянув уважно на аґента.

Англичанин видержав той погляд з непохитним спокоєм.

— Так пятнайцять — відповів рішучо.

Дон Бернардо порушив ся неспокійно на фотели і зморщив брови. Не перший то раз мав до дїла з Мр. Давидом Іджерлї і оба доси досьвідчували на собі пословицю о руцї, що миє руку, і нозї, що підпирає ногу, а кому ж частїйше могла до того лучати ся нагода, як не урядникови ішпаньскої цлової комори в відношеню до аґента торговельної фірми і на відворот?

Отже то було цїлком в порядку річи, що коли з Европи приходили товари для складів Давида Іджерлї, то дон Бернардо в сотцї тузинів флянельових сорочок дочислював ся найбільше сїмдесятьох, в паках з консервами не добачував по кільканайцять найдорожших пушок, а в скринях з пивом дуже часто находив лише потовчене скло і солому, за то очевидно не міг стягати нїякого цла від покривдженого вже й так аґента, котрий жалував ся всїм на недбалість своїх европейских доставців, але дивна річ не зривав з ними зносин.

В заміну за то дон Олїварез мав все найгарнїйші флянельові сорочки, найлїпші консерви і велику силу пива та вина, хоч в его личних рахунках не було нїколи згадки о тих видатках; що знов дотикало его публичних рахунків, які представляв державній касї за кошти удержаня служби, то там були позициї, о яких лише він і Мр. Давид Іджерлї могли дати близше поясненє. — З оплатою вивозового цла були також деякі неточности, що лежали в тім, що в виказах записувало ся менше число, чи то мішків какаових, чи бочок з олїєм; длятого то дон Бернардо, привикши полагоджувати ті справи довірочно, занепокоїв ся отвертою тактикою Давида Іджерлї.

Чи той розумний чоловік мав би нагле заразити ся якоюсь дурною точностию! Так тяжко єму було в тото увірити, що не уважаючи на присутність сьвідків ще раз голосно повторив:

— Отже пятнайцять? Ви добре почислили, Мр. Іджерлї?

Тут пригадав собі нагле судия на важний інтерес і відтягнувши на бік нотаря, став єму щось шептати з незвичайним занятєм. Ті панове були дуже делїкатні, з чудесним зрозуміннєм річи, опертим на власнім досьвідї, відчули несвоє положене товариша і по товарискі хотїли єму війти з дороги. Хтож міг знати чи й они не будуть потрібувати дон Бернарда?

Але Давид Іджерлї анї моргнув. Одинокою ознакою его внутрішного зворушеня було то, що добув трету хустку до носа.

(Дальше буде)

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.